

LUTHEROVA DEKÁDA 2014

Všeobecné kňazstvo

7. Uplatnenie všeobecného kňazstva v cirkvi

Milosť, ktorú prijímame od Pána Boha, by bola nanič, keby zostala skrytá a nebola by sa dostala až k nám. Preto prichádza Svätý Duch a celý sa nám dáva, učí nás poznať Kristove skutky a pomáha ich udržiavať. Naozaj oprávnené sa hovorí o tom, že Boh je prítomný v cirkvi. Hovoríme aj o prítomnosti Ducha Svätého v cirkvi. Pomocou Neho Boh riadi svoju cirkev. Duch a zbor sú korelatívne pojmy. Nejde o to, aby sa ľudom, ktorí zastávajú úrad, prisudzovala akási vyššia hodnota, ani o to, aby miesta cirkevných inštitúcií mali vyššiu duchovnú hodnotu a aby tak ľudom už samým zastávaním úradu dávali tiež vyššiu duchovnú hodnotu. Ide o to, aby sa vzájomným komunikovaním, stálym dialógom v rámci cirkvi a cirkevného zboru zmenšila možnosť vystaviť štruktúru cirkvi svojvôli ľudí. Aj týmto spôsobom pôsobí Duch Svätý vo svojej cirkvi.

Luther v zásade nikdy nezmenil svoje učenie o pôsobení Ducha Svätého. Je len logické, že v období, keď vystupoval proti švermeriánom, ešte viac viazal pôsobenie Ducha Svätého na Božie slovo. Slovo Božie a pôsobenie Ducha Svätého dáva do veľmi úzkej súvislosti. „Und jnn diesen Stueken, so das mündlich, eusserlich wort betreffen, ist fest darauff zu bleiben, das Gott niemand seinen Geist oder gnade gibt on durch oder mit dem vorgehend eusserlichem wort. Damit wir uns bewaren fur den Enthusiasten, das ist geistern, so sich rhümen, on und vor dem wort den geist zu haben.“ (WA 50, 245, 1) Čím viac sa vyostrovala výmena názorov so švermeriánmi, tým viac Luther zdôrazňoval význam Božieho slova, a to ako primárnu vec: „... das sie nicht zuvor durchs eusserliche wort zum geyst sondern zuvor aus dem geyst auff das eußerliche wort kommen... sie selbs sind besser und höher denn die Aposteln und wöllens on eusserlich wort und on mittel ynnwendig ym geyst lernen, wilchs doch den Aposteln nicht ist gegeben sondern dem eynigen son Jhesu Christo alleyne.“ (WA 18, 185, 14) Pravá cirkev je vedená Duchom Svätým. Duch veje, kam chce, a to do tej miery, pokiaľ je cirkev verná Slovu. „Haec est vera definitio Ecclesiae, non quae succedit Apostolis, sed quae confitetur, quod Christus sit filius Dei... Ubi est verbum ibi est Ecclesia.“ ... „Dies ist die wahre Bestimmung der Kirche, nicht welche den Aposteln nachfolgt, sondern jene, die Christus als Sohn Gottes bekennt... wo das Wort ist, da ist die Kirche.“ (WA 39/II, 176 – 177)

Skrze Kristovu obeť máme pred Bohom kresťanskú slobodu. To znamená, že nie sme nútení prinášať vonkajšie skutky pre našu spásu, ale zároveň sloboda, ktorú sme získali v Kristovi, nezbavuje človeka povinností. „Drumb so mercke und scheyde diße freyheyte recht, das es zwischen Gott und dyr nicht also stehet, als zwisschen dyr und deynem nehisten. Dort ist diße freyheyte, hier ist sie nicht.“ (WA 12, 132, 6 – 9) Teda pravdou je opak: na základe slobody sa človek musí stať služobníkom druhých ľudí.

Lutherovo vystúpenie proti „dobrým skutkom“ poukazuje na nový vzťah človeka k Bohu, že je totiž ospravedlnený pred Bohom nie skrze skutky, ale Kristovou obeťou. Zároveň sa vytvoril nový vzťah vonkajšieho človeka, a to z presvedčenia, že ako dôsledok ospravedlnenia a slobody „coram Deo“ je neslobodný „coram hominibus“. Teda dobré skutky sú ovocím viery.

Praktická dimenzia je predovšetkým v tom, že kresťan má konať dobré skutky bez donútenia. Je to úloha na celý život: „... ein iglicher Christen hat sein Leben lang gnug zu lernen und zu uben an der Taufe, denn er hat immerdar zu schaffen, daß er festiglich gläube, was sie zusagt und bringet: Überwindung des Todes.“ (WA 36, 699, 41nn) A ďalej Luther hovorí: „Wie nu einmal in der Taufe Vergebung der Sunden überkommen ist, so bleibt sie noch täglich, solange wir leben, das ist den alten Menschen am Halse tragen.“ (WA 36, 707, 83nn).

V tomto zmysle by sme mohli povedať, že existuje jeden úrad a množstvo služieb (biskup, farár, kostolník, kantor), pričom neexistuje rozdielne svätenie ani osobitné ordo.

Pretože kresťania boli vzatí do spoločenstva s Bohom, sú povinní žiť kresťanským životom. To je ich duchovný úrad. Písmo sväté nás napomína k životu vo svätosti a vyzýva nás: „Ja sa posväcujem za vás, aby ste aj vy boli posvätení v pravde.“ Aj tu existuje analógia medzi Kristom a kňazom. Keďže Kristus sa posväcoval, aj my sa máme posväcovať. Valdenčania zdôrazňovali, že svätosť patrí všetkým členom Kristovej cirkvi, nie ako to tvrdila rímskokatolícka cirkev v dobe reformácie, že kňazi sú svätejší, lebo majú vyššie svätenie a lepší prístup k Bohu. Svedectvo o tom máme aj v Písme, kde sa hovorí, že tí, ktorých slovo nepresvedčí, budú presvedčení aj bez slova, keď budú pozorovať spôsob života kresťanov. Ale ani v tomto prípade to prakticky nejde bez slova, lebo skutky kresťana provokujú neveriacich klásť otázky a veriaci na ne musia odpovedať.

doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD.
Všeobecné kňazstvo pokrstených veriacich